

ИНТЕГРИРАНА МОРСКА ПОЛИТИКА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Интегрираната морска политика (ИМП) на Европейския съюз (ЕС) представлява цялостен подход към всички политики на ЕС, свързани с моретата и океаните. Тя се основава на идеята, че Съюзът може да извлече по-голяма възвръщаемост от морското си пространство с по-малко въздействие върху околната среда, като координира широкия спектър от своите взаимосвързани дейности, имащи отношение към океаните, моретата и бреговете. Поради това ИМП има за цел да укрепи т.нар. синя икономика, която обхваща всички морски икономически дейности.

ПРАВНО ОСНОВАНИЕ

Член 42, член 43, параграф 2, член 91, параграф 1, член 100, параграф 2, член 173, параграф 3, член 175, член 188, член 192, параграф 1, член 194, параграф 2, член 195, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

Договорът за ЕС не предвижда изрична разпоредба относно законодателната компетентност в областта на морската политика. Въпреки това Регламент (ЕС) № 508/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. за Европейския фонд за морско дело и рибарство, който се основава на посочените по-горе членове от ДФЕС, предоставя правната рамка за прилагането ѝ.

КОНТЕКСТ

Нарастващата осведоменост за факта, че всички свързани с морето дейности са взаимосвързани, докато съответните морски политики и процеси на вземане на решения все още бяха доста разпокъсани по сектори, предизвика усилия за въвеждане на цялостна и по-съгласувана рамка на политиката. В резултат на това в стратегическите си цели за периода 2005—2009 г. ([COM\(2005\)0012](#)) Комисията призова за интегриран подход към морските политики. През октомври 2007 г. Комисията стартира „Интегрирана морска политика за Европейския съюз“ ([COM\(2007\)0575](#)). Оттогава насам Комисията представи два доклада за напредъка, през октомври 2009 г. ([COM\(2009\)0540](#)) и през септември 2012 г. ([COM\(2012\)0491](#)), в които се описват основните постижения на ИМП на ЕС и съответните секторни политики в областта на морското дело. И накрая, Регламент (ЕС) № 1255/2011 за установяване на програма за подпомагане на

по-нататъшното развитие на интегрираната морска политика беше отменен с Регламент (ЕС) № 508/2014.

ЦЕЛИ

Интегрираната морска политика (ИМП) на ЕС е рамка на политиката, чиято цел е да насърчава устойчивото развитие на всички морски дейности и на крайбрежните региони чрез подобряване на координацията на политиките, засягащи океаните, моретата, островите, крайбрежните и най-отдалечените региони и морските сектори, както и чрез разработването на междусекторни инструменти. Основните цели и съответните области на действие на ИМП ([COM\(2007\)0575](#)) са:

- максимално устойчиво използване на океаните и моретата, което да направи възможен растежа на морските и крайбрежните райони по отношение на морското корабоплаване, пристанищата, корабостроенето, работните места в морския сектор, околната среда и управлението на риболовните дейности;
- изграждане на база от знания и иновации за морската политика чрез всеобхватна европейска стратегия за мореплавателски и морски изследвания (напр. Рамковата директива за морска стратегия (2008/56/ЕО) и програмата „Хоризонт 2020“ ([2.4.5](#));
- подобряване на качеството на живот в крайбрежните региони чрез насърчаване на крайбрежния и морския туризъм, създаване на стратегия на Общността за предотвратяване на бедствия и развиване на морския потенциал на най-отдалечените региони и островите на ЕС;
- насърчаване на водещата роля на ЕС в международното морско дело чрез засилено сътрудничество на равнище международно управление на океаните и в европейски мащаб чрез Европейската политика за съседство (ЕПС) ([5.5.5](#)) и Северното измерение ([5.5.3](#));
- повишаване на видимостта на морска Европа чрез интернет приложението „Европейски морски атлас“ като средство за изтъкване на общото европейско морско наследство и чрез ежегодното отбелязване на Европейски ден на морето на 20 май.

ПОСТИЖЕНИЯ

ИМП обхваща следните области на сближаване на политиките:

1. Син растеж

„Син растеж“ е дългосрочна стратегия, приета от Комисията през 2012 г. ([COM\(2012\)0494](#)), за да се отключи потенциалът на синята икономика и да се подкрепи развитието на устойчиви морски икономически дейности. Тя е насочена към аквакултурите, крайбрежния туризъм, морските биотехнологии, океанската енергия и добива на полезни изкопаеми от морското дъно. Впоследствие Комисията публикува съобщение относно ролята на иновациите в синята

икономика ([COM\(2014\)0254](#)). Комисията също така изигра водеща роля по отношение на някои основни инициативи за засилване на синия растеж в Съюза:

- Съобщение относно вятърната енергия от разположени в морето инсталации ([COM\(2008\)0768](#)), в което се разглеждат необходимите действия за постигане на целите на енергийната политика за 2020 г. и след това;
- Стратегически насоки за устойчивото развитие на сектора на аквакултурите на ЕС ([COM\(2013\)0229](#));
- Съобщение относно синята енергия ([COM\(2014\)0008](#)), в което се определя план за действие за постигане на резултати по отношение на потенциала на океанската енергия в европейските морета и океани до 2020 г. и след това;
- Европейска стратегия за по-голям растеж и повече работни места в сектора на крайбрежния и морския туризъм ([COM\(2014\)0086](#));
- През 2016 г. Форумът по въпросите на океанската енергия, група от публични и частни заинтересовани страни и организации, включително представители на сектора на океанската енергия, представители на държавите членки и на регионите, финансиращи организации и НПО, представи стратегическа пътна карта, озаглавена „Изграждане на океанска енергия за Европа“.

2. Данни и знания за морската среда

Всеобхватните морски изследвания, както и събирането и интегрирането на морски данни са от ключово значение за устойчивото развитие на дейностите, свързани с морето. В отговор на тази необходимост Комисията стартира през 2008 г. европейската стратегия за мореплавателските и морските изследвания ([COM\(2008\)0534](#)). В нея се предлагат конкретни мерки и механизми за подобряване на мореплавателските и морските изследвания. През 2010 г. Комисията прие стратегията „Познания за морската среда 2020“ ([COM\(2010\)0461](#)), имаща за цел да се подобри използването на научните познания за европейските морета и океани чрез координиран подход при събиране и групиране на данни. И накрая, след консултация относно Зелената книга ([COM\(2012\)0473](#)), през 2014 г. Комисията публикува своята пътна карта за стратегията „Познания за морската среда 2020“ ([SWD\(2014\)0149](#)).

3. Морско пространствено планиране

Нарастващото въздействие на хората върху океаните, заедно с бързо нарастващото търсене и конкуренцията за морско пространство за различни цели, като например риболовни дейности, инсталации за добив на енергия от възобновяеми източници в морето и опазване на екосистемите, подчертаха спешната необходимост от интегрирано управление на океаните. Поради това Парламентът и Съветът приеха Директива 2014/89/ЕС^[1] за установяване на рамка за морско пространствено планиране (МПП). Тя има за цел да насърчава устойчивия растеж на морските икономики и използването на морските ресурси чрез по-добро управление на конфликтите и по-голямо взаимодействие между различните морски дейности.

---

[1] [ОБ L 257, 28.8.2014 г., стр. 135](#)

4. Интегрирано морско наблюдение

Безопасната и сигурна морска среда също е от съществено значение за развитието на морските икономически дейности. Интегрираното морско наблюдение има за цел да осигури общи начини за споделяне на информация и данни между органите, участващи в различни аспекти на наблюдението, напр. граничен контрол, морско замърсяване и морска среда, контрол на рибарството, общо правоприлагане и отбрана. През 2009 г. Комисията определи ръководните принципи за разработването на обща среда за обмен на информация (CISE) по отношение на морското дело в ЕС ([COM\(2009\)0538](#)), а през 2010 г. представи пътна карта за създаването на CISE ([COM\(2010\)0584](#)). По-късно, през 2014 г., Комисията публикува съобщение относно следващите стъпки за CISE ([COM\(2014\)0451](#)), което в момента се разработва съвместно от Комисията и държавите — членки на ЕС/ЕИП. То има за цел да подобри ефикасността и икономическата ефективност на морския надзор, като създаде възможност за целесъобразен, правомерен, сигурен и ефикасен обмен на данни между секторите и през границите в целия ЕС. И накрая, CISE е важен крайтъгълен камък на Стратегията на ЕС за морска сигурност ([3.4.11](#)) чрез насърчаване на обмена на информация между органите за морско наблюдение.

5. Стратегии за морските басейни

За да отговори по-добре на специфичните икономически, социални и екологични характеристики на своите морски води, Комисията представи стратегии на ИМП за морските басейни във всички морета и океани на Съюза. Стратегията за морските басейни е адаптиран към регионите подход, основан на сътрудничество между държавите в рамките на един и същ морски басейн с цел преодоляване на общите предизвикателства и оползотворяване на възможностите за развитие на морската икономика и опазването на морската среда. Стратегията на ЕС за региона на Балтийско море ([COM\(2009\)0248](#)) беше първата всеобхватна стратегия, разработена на „макрорегионално“ равнище, и първата стъпка към регионално изпълнение на ИМП. Комисията прие други стратегии за морските басейни за Черно море ([COM\(2007\)0160](#)), Атлантическия океан ([COM\(2011\)0782](#)), региона на Адриатическо и Йонийско море ([COM\(2014\)0357](#)), Арктика ([JOIN\(2016\)0021](#)) и най-отдалечените региони на ЕС ([COM\(2017\)0623](#)). За Средиземноморския басейн бяха приложени две инициативи: ([COM\(2009\)0466](#)) и ([COM\(2017\)0183](#)). Чрез тези регионални стратегии ЕС също така установява по-тясно сътрудничество с държави, които не са членки на ЕС, в общите морски басейни, като дава на ИМП международно измерение.

Предвид трансграничния характер на морските екосистеми и морските дейности е необходимо стабилно международно сътрудничество за постигане на горепосочените цели на ИМП. Още през 2009 г. Комисията публикува съобщение относно международното измерение на ИМП ([COM\(2009\)0536](#)) с цел засилване на ролята на ЕС на международните форуми. През 2016 г. Комисията и върховният представител публикуваха своето съвместно съобщение относно международно управление на океаните: програма за бъдещето на океаните

([JOIN\(2016\)0049](#)). То включва 50 действия за безопасни, сигурни, чисти и устойчиво управлявани океани, които се прилагат по целия свят. Продължават усилията за укрепване на международното управление на океаните.

Редица конкретни действия бяха стартирани от Комисията в съответствие с нейния план за действие в областта на морската политика:

- Съобщение относно стратегическите цели и препоръки за политиката на ЕС в областта на морския транспорт за насърчаване на безопасно, сигурно и ефикасно корабоплаване ([COM\(2009\)0008](#));
- Съобщение и план за действие с оглед на установяване на европейско пространство за морски транспорт без бариери ([COM\(2009\)0010](#));
- Предложение за директива относно формалностите за даване на сведения за кораби, пристигащи в и/или напускащи пристанищата на държавите членки ([COM\(2009\)0011](#)).

РОЛЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

От самото начало Парламентът предоставя активна подкрепа за различните инициативи за установяване на интегрираната морска политика на Съюза. На 12 юли 2007 г., в отговор на Зелената книга на Комисията относно бъдещата морска политика, Парламентът прие резолюция в подкрепа на интегрирания подход към морската политика^[2]. След официалното стартиране на ИМП на Съюза Парламентът прие няколко резолюции относно интегрирана морска политика за ЕС^[3] в отговор на няколко съобщения на Комисията по този въпрос. На 30 ноември 2011 г. Парламентът и Съветът приеха Регламент (ЕС) № 1255/2011 за установяване на програма за подпомагане на по-нататъшното развитие и прилагане на ИМП^[4]. Този регламент вече не е в сила и беше отменен в хода на последната реформа на ОПОР чрез приемането на Регламент (ЕС) № 508/2014 за Европейския фонд за морско дело и рибарство^[5] ([3.3.4](#)).

На 2 юли 2013 г. Парламентът прие също и резолюция относно син растеж^[6]. Тази резолюция има за цел да оживи и подкрепи ИМП, като подчертава, че стратегията за синия растеж като част от ИМП ще насърчи развитието на полезни взаимодействия и координирани политики, създавайки по този начин европейска добавена стойност.

На 22 октомври 2013 г. Парламентът и Съветът приеха Регламент (ЕС) № 1052/2013 за създаване на Европейската система за наблюдение на границите (EUROSUR)^[7]. Той има за цел откриването, предотвратяването и борбата с трансграничните престъпления и гарантиране на защитата на живота на мигрантите.

---

[2] [ОВ С 175Е, 10.7.2008 г., стр. 531](#)

[3] [ОВ С 70Е, 8.3.2012 г., стр. 70](#), [ОВ С 153Е, 31.5.2013 г., стр. 274](#)

[4] [ОВ L 321, 5.12.2011 г., стр. 1](#)

[5] [ОВ L 149, 20.5.2014 г., стр. 1](#)

[6] [ОВ С 75, 26.2.2016 г., стр. 24](#)

[7] [ОВ L 295, 6.11.2013 г., стр. 11](#)

На 16 януари 2016 г. Парламентът прие резолюция относно международното управление на океаните: дневен ред за бъдещето на нашите океани в контекста на целите за устойчиво развитие за 2030 г.^[8] Управлението се отнася до всички морски дейности, извършвани от човека, и други морски дейности — както традиционни, така и нови, включително рибарството.

На 27 март 2019 г. Парламентът прие законодателна резолюция относно предложението за директива на Европейския парламент и на Съвета относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда^[9]. В рамките на създаването на кръгова икономика в нея се посочва необходимостта ползвателите на риболовни съоръжения, съдържащи пластмасови елементи, да обмислят алтернативи и системи за повторна употреба.

На 4 април 2019 г. Парламентът прие законодателна резолюция относно предложението за директива на Европейския парламент и на Съвета относно минималното ниво на обучение на морските лица^[10]. Целта е да се подобри нивото на морската безопасност и да се намали замърсяването на морето чрез развитие на морско обучение и сертифициране в съответствие с международните правила и технологичния напредък.

На 17 април 2019 г. Парламентът прие законодателна резолюция относно предложението за решение на Европейския парламент и на Съвета за създаване на специфична програма за осъществяване на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“^[11]. От седемте клъстера за глобалните предизвикателства един включва научни изследвания за устойчиви и икономически процъфтяващи аквакултури и рибарство, както и за син растеж и синя икономика.

На 5 юни 2019 г. Парламентът и Съветът приеха Директива (ЕС) 2019/904 относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда^[12].

На 20 юни 2019 г. Парламентът и Съветът приеха Директива (ЕС) № 2019/1159 за изменение на Директива 2008/106/ЕО относно минималното ниво на обучение на морските лица и за отмяна на Директива 2005/45/ЕО относно взаимното признаване на свидетелства за морски лица, издадени от държавите членки^[13].

На 20 юни 2019 г. Парламентът и Съветът приеха Регламент (ЕС) 2019/1239 за създаване на единна европейска среда за морско информационно обслужване и за отмяна на Директива 2010/65/ЕС^[14]. Основната цел регламента е да се установят хармонизирани правила за предоставяне на информацията, изисквана във връзка с посещения на пристанища, по-специално като се гарантира, че

---

[8] [ОБ С 458, 19.12.2018 г. стр. 9](#)

[9] Приети текстове, [P8_TA\(2019\)0305](#)

[10] Приети текстове, [P8_TA\(2019\)0354](#)

[11] Приети текстове, [P8_TA\(2019\)0396](#)

[12] [ОБ L 155, 12.6.2019 г., стр. 1](#)

[13] [ОБ L 188, 12.7.2019 г., стр. 94](#)

[14] [ОБ L 198, 25.7.2019 г. стр. 64](#)

един и същи набор от данни може да се докладва на всяка единна национална платформа за морско информационно обслужване по един и същи начин.

На 28 ноември 2019 г. Парламентът прие Резолюция относно Конференцията на ООН по изменението на климата през 2019 г. в Мадрид, Испания (COP25)^[15]. В нея се припомня, че изменението на климата е едно от най-важните предизвикателства, пред които е изправено човечеството, и се призовава за глобални усилия за борба с него. В резолюцията се подчертава, че своевременното международно сътрудничество, солидарността и силният ангажимент за съвместно действие са единственото решение за изпълнение на колективната отговорност за съхраняването на цялата планета;

На 15 януари 2020 г. Парламентът прие резолюция относно Европейския зелен пакт^[16]. В нея се подкрепя предложението на Комисията за определяне на глобална обвързваща цел за опазване и възстановяване на биологичното разнообразие на Конференцията на ООН за биологичното разнообразие през октомври 2020 г. Освен това настоятелно се призовава Комисията да даде на Зеления пакт „синьо“ измерение и да се включи изцяло измерението на океаните като ключов елемент от Зеления пакт чрез разработването, наред с други действия, на План за действие относно океаните и аквакултурите.

Marcus Ernst Gerhard Breuer
10/2023

---

[15] Приети текстове, [P9_TA\(2019\)0079](#)

[16] Приети текстове, [P9_TA\(2020\)0005](#)

